آرمان ملّی
armanmeli.ir
سال هشتم
شماره ۲۰۷۶
دوشنبه
۱۴۰۴•۰۱•۱۸
۸ شوال ۱۴۴۶ / ۷ آوریل ۲۰۲۵

یادداشت

اقدامات خودسرانه و حریم خصوصی

سکینه سادات پاد
دستیار سابق رئیس جمهور

حریم خصوصی، پنهان‌ترین قسمت زندگی انسان است که تمایل به مخفی نگه داشتن آن دارد. این حق، فردی و اساسی است که هر کس مستقلاً در مورد آن تصمیم می‌گیرد. تجسس و تفتیش در آن ممنوع است. قانون اساسی نیز احترام به حریم خصوصی را به عنوان یک حق اساسی و فردی ذیل اصل ۲۵ به رسمیت شناخته است: «بازرسی و نرساندن نامه‌ها، ضبط و فاش کردن مکالمات تلفنی، افشای مخابرات تلگرافی و تلکس، سانسور، عدم مخابره و نرساندن آنها، استراق سمع و هرگونه تجسس ممنوع است مگر به حکم قانون.» اهمیت صیانت از این حق، که رابطه‌ای مستقیم با حیثیت انسانی و حق کرامت دارد، موجب شده است تفحص و تجسس در امور دیگران توسط مردم نسبت به یکدیگر، اشخاص حقیقی، دستگاه‌های عمومی و دولتی و حتی ضابطین دادگستری، وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه یا نیروی انتظامی و دستگاه قضائی منع قانونی داشته باشد. مواد ۲۴۱ قانون مجازات اسلامی، ۶۴۸، ۵۷۰ و ۵۷۱ قانون تعزیرات و مواد ۲، ۱۶ و ۱۷ قانون جرائم رایانه‌ای نیز در همین خصوص تصویب شده و قابلیت استناد قضائی دارند. قوانین موضوعه، تجسس نسبت به عیوب و گناهان مردم را ممنوع می‌کند. حتی اگر چنین قوانینی هم وجود نداشت، حاکمیت مطابق نصوص دینی مکلف به مراقبت از حریم خصوصی است. لذا اصل ۲۵ به طور ویژه بر ممنوعیت تعرض به حریم خصوصی تاکید کرده و نه تنها نظام سیاسی را مکلف به مراقبت و تضمین این حق کرده، بلکه از حیث سلبی، عدم مداخله در حریم خصوصی را نخست برای ارکان حاکمیت و سپس شهروندان ممنوع کرده است. دوگانه اجرای دقیق این اصل و امنیت، حکایت‌های تاریخی را رقم زده که به اقتضای روایت هفتم حقوق و آزادی‌های اجتماعی، تاریخ شفاهی انقلاب به طور مختصر ورق زده می‌شود؛ در مقطع کوتاهی پس از انقلاب اسلامی و به رغم وجود اصل ۲۵ قانون اساسی، ظاهراً عده‌ای به نام دین و اسلام به محل کار و منازل مردم هجوم می‌بردند و آن‌ها را مورد هتک، توهین و آزار قرار می‌دادند. امام خمینی (ره) به تبعیت از امیرالمومنین (ع) که وقتی از اقدامات غیر قاعده‌مند کارگزاران خود مطلع می‌شدند، بلافاصله ضمن ارسال نامه با شروع عبارت «بلغنی» اقدام عاجل می‌کردند، نیز به محض اطلاع از این اقدام، با شدت و غلظت مخالفت خود را شفاف اعلام عمومی کردند و این گونه برخوردها با افراد را خارج از ضوابط شرعی دانستند که موجب فساد می‌شود و همان‌طور که در فرمان هشت ماده‌ای اعلام می‌کنند، علاوه بر اینکه افراد را از توسل به چنین اقدامی به هر انگیزه‌ای باز می‌دارند، دولت را هم موظف به جلوگیری از این اقدام‌ها و مجازات متخلفان می‌کنند. موضع‌گیری امام خمینی درباره لزوم حفظ حریم خصوصی افراد، در تاریخ انقلاب اسلامی مشهور به فرمان هشت ماده‌ای است که آن را در ۱۳۶۱/۹/۲۴ خطاب به مسئولان اجرایی و قضائی کشور صادر فرمودند. قالبی که امام برای مخالفت انتخاب کردند سخنرانی و توصیه نبود، بلکه فرمان لازم‌الاجرایی صادر کردند که حاکی از اهمیت و توجه ایشان به لزوم رعایت حریم خصوصی افراد است. یادآوری برخی از نکات مهم فرمان ویژه امام در مورد حریم خصوصی مصداق «وذکر فان الذکری تنفع المومنین» است. تجسس در صورتی جایز است که برای کشف توطئه‌ها و مقابله با گروهک‌های مخالف نظام جمهوری اسلامی که قصد براندازی نظام و ترور شخصیت‌ها را دارند و تنها به شرط مطمئن بودن جایز است. در صورت جواز تجسس، باید ضوابط شرعی رعایت گردد و یا دستور دادستان باشد. اگر ماموران قضائی از روی خطا و اشتباه وارد منزل شخصی یا محل کار خصوصی شدند و با آلات لهو و قمار و فحشا و مواد مخدر برخورد کردند، حق ندارند آن را پیش دیگران افشا کنند و هیچ‌کس حق ندارد هتک حرمت مسلمان نماید و از ضوابط شرعی تعدی کند و حق جلب آنان را نیز نداشته و تنها باید نهی از منکر کنند. قضات حق ندارند حکمی صادر کنند که ماموران اجازه ورود به منازل یا محل کار افراد را داشته باشند که نه خانه امن و تیمی است و نه محل توطئه علیه نظام. قابل قبول و قابل تحمل نیست که به اسم انقلاب و انقلابی بودن به کسی ظلم شود و کارهای خلاف مقررات الهی و اخلاق اسلامی از اشخاص صادر شود. مردم باید احساس آرامش و امنیت کنند و قوه قضائیه و دولت را پشتیبان خود بدانند.» این فرازها بخشی از دلایل دغدغه‌های من برای اجرای قانون حجاب و نقد جدی به اصل این قانون و برخی مواد آن است. در قانون حجاب، خلطی صورت گرفته است و در تکلیف شرعی امر به معروف و نهی از منکر که با توجه به مراتب آن باید انجام شود، مردم به ضابط قضائی و ضابط قضائی به قاضی تبدیل شده و بیم تجاوز از حق و ظلم در آن جدی است. صرف نظر از ادله و مستندات شرعی که در خصوص حفظ حق بر حریم خصوصی ذکر شد، اهتمام در صیانت از این حق، احساس امنیت روانی و اجتماعی را افزایش و منجر به تثبیت امنیت خاطر برای شهروندان می‌شود و اعتماد اجتماعی و سرمایه اجتماعی را افزایش می‌دهد. شاید بخشی از اصرار مردم بر استفاده از سکوهای خارجی به همین گزاره «بیم از نقض حریم خصوصی»، ولو نگرانی غیرصحیح و غیرواقعی، برمی‌گردد. بدیهی است در صورتی که شهروندان بیمی از جهت تجاوز به زندگی و حریم شخصی خود نداشته باشند، به تصمیمات و اقدامات حاکمیت اعتماد بیشتری می‌کنند و در این فضا، سمت و سوی نگرش مردم به سمت پذیرش و انتخاب خودخواسته سبک زندگی ایرانی اسلامی شدنی‌تر است؛ چون حاکمیت را از خود و از آن خود خواهند دانست، نه علیه خود که مترصد مچ‌گیری برای سلب سایر حقوق شهروندی‌شان است.

سید محمود میرلوحی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

۵۰ روز آینده برای کشور تعیین کننده است

نباید اجازه داد سایه جنگ بازار ارز و سکه را به تلاطم بیندازد

جنگ باید به خط قرمز مسئولان جمهوری اسلامی تبدیل شود

کشور برای عبور از بحران‌ها نیازمند تصمیمات جدی است

آرمان ملی- احسان انصاری: مسئولان جمهوری اسلامی با بحران‌های کنونی کشور چه خواهند کرد؟ آیا جمهوری اسلامی در مسیر مذاکره با آمریکا قرار خواهد گرفت یا شاهد افزایش حرارت و تنش خواهیم بود؟ مشکلات اقتصادی چه تأثیری بر آینده ایران خواهد داشت؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با سیدمحمود میرلوحی عضو سابق شورای شهر تهران و فعال سیاسی اصلاح‌طلب گفت‌وگو کرده است. میرلوحی معتقد است: «از یک طرف آمریکا و متحدان آن غنی‌سازی ۶۰ درصد را تحمل نمی‌کنند و از سوی دیگر جمهوری اسلامی نیز در دهه‌های گذشته هزینه‌های زیادی برای برنامه هسته‌ای خود داده و به همین دلیل نمی‌تواند به راحتی از آن چشم‌پوشی کند. در این بین راه حل مذاکره و توافق وجود دارد که طرفین باید به این سمت حرکت کنند. در روزهای گذشته پیام‌هایی بین ایران و آمریکا رد و بدل شده است که به نظر می‌رسد مسیر مذاکره غیرمستقیم در دسترس قرار گرفته و به احتمال زیاد شرایط برای مذاکره مستقیم نیز در آینده فراهم خواهد شد. هدف اصلی نیز باید ناکامی اسرائیل در جنگ افروزی باشد. اینکه سایه جنگ هر روز بازار ارز و طلا را متلاطم و برای بخش‌های دیگر نیز نگرانی ایجاد کند، قابل قبول نیست. من معتقدم ۵۰ روز آینده برای کشور تعیین کننده است و امیدواریم مسئولان کشور به شکلی در این مدت تصمیم‌گیری کنند که فرصت‌ها از بین نرود و سایه جنگ از سر کشور برداشته شود.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

کشور در سال جدید با بحران‌های مهمی مواجه شده است. در چنین شرایطی دولت پزشکیان باید چه اقداماتی برای عبور از این بحران‌ها انجام دهد؟

سال ۱۴۰۳ سالی پر چالش و بحران برای مردم ایران بود. حادثه سقوط هلیکوپتر یکی از مهم‌ترین اتفاقاتی بود که در سال گذشته رخ داد. پس از این اتفاق بود که انتخابات ریاست جمهوری دیگری برگزار شد و به رغم اینکه مختصر تغییراتی در روند مشارکت مردم در این انتخابات صورت گرفت اما واقعیتی دیگر خود را نشان داد. اینکه اکثریت جامعه از وضعیت موجود رضایت ندارند و نسبت به آینده کشور احساس نگرانی می‌کنند. این بحران‌ها با بحران شدید آبی در نیمه اول سال جدید همراه شده است. وضعیت به شکلی است که از هم‌اکنون از گوشه و کنار کشور بحران آب جدی شده و برخی استان‌ها در این زمینه با هم دچار اختلاف شده‌اند. بحران‌های اقتصادی و تلاطم‌های ارزی در سال گذشته به اندازه‌ای بود که شدت آن در پایان سال دو و نیم برابر ابتدای سال بود. این وضعیت در سال جاری نیز ادامه پیدا کرده است. از سوی دیگر چالش‌های اجتماعی مانند طلاق، خودکشی و نزاع‌های خیابانی نیز در کشور افزایش پیدا کرده است. همه این اتفاقات نشان می‌دهد که سال گذشته سال سختی برای ملت ایران بوده است. البته خالص‌سازان این وضعیت را انکار می‌کردند و همواره به دنبال این بودند که به اهداف خود دست پیدا کنند. خالص‌سازانی که حتی به خود اجازه می‌دادند که آمارها را دستکاری کنند که فلان تعداد مسکن در حال ساخت است و یا میزان اشتغال نسبت به گذشته در حال افزایش است. در همین بین آقای رئیسی در حادثه سقوط هلیکوپتر درگذشت و آقای پزشکیان به عنوان رئیس جمهور انتخاب شدند. آقای پزشکیان در رقابت‌های انتخاباتی به مردم قول‌های زیادی نداد اما در بین همان چند قول معدود، تعامل با دنیا و مذاکره برای لغو تحریم‌ها قرار داشت که از اهمیت بسیار برخوردار است. این وضعیت نشان می‌داد که پزشکیان با تحلیل و رصد واقعیت‌های جامعه به مردم وعده داده است.

پزشکیان هنوز نتوانسته در تحقق همین وعده‌ها نیز موفق باشد. در چنین شرایطی دولت چگونه می‌خواهد پایگاه اجتماعی حامی خود را همچنان در کنار خود داشته باشد؟

کابینه‌ای که آقای پزشکیان انتخاب کردند برای اولین بار به صورت تخصصی و در یک کارگروه انتخاب شدند، اما در آغاز کار دولت و بلافاصله بعد از مراسم تحلیف ریاست جمهوری اسماعیل هنیه در تهران ترور شد و ایران دوباره به صورت مستقیم در معرض یک جنگ مستقیم با اسرائیل قرار گرفت. در هر صورت پزشکیان مدیران خود را انتخاب کرد و استاندارانی را که در برخی مناطق مورد انتظار مردم بود مانند کردستان، سیستان و بلوچستان و خوزستان به کار گرفت. رئیس جمهور تأکید زیادی روی استفاده از دیدگاه نخبگان و کارشناسان داشتند و به همین دلیل جلسات مختلفی را با کارشناسان و نخبگان عرصه‌های مختلف برگزار کردند. در این بین در انتخابات آمریکا دونالد ترامپ به پیروزی رسید و با توجه به این اتفاق سیاست‌های اعلامی آقای پزشکیان در زمینه مذاکره با آمریکا و لغو تحریم‌ها کشور با وضعیت ابهام مواجه شد. در بهار ۱۴۰۴ سایه جنگ بر کشور گسترده شده و مذاکرات مستقیم با آمریکا در دستور کار قرار ندارد. این در حالی است که امسال سال سرنوشت سازی برای آینده برجام خواهد بود. به بیان دیگر دو مسیر پیش روی کشور قرار گرفته است؛ نخست اینکه ایران با آمریکا وارد مسیری از گفت‌وگو و تعامل شود و از سوی دیگر همکاری خود را با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تقویت کند تا همه تحریم‌های ایران برداشته شود و یا اینکه گفت‌وگو و تعامل صورت نگیرد و مکانیسم ماشه هم فعال شود که اگر این اتفاق بیفتد می‌توان گفت احتمالا همه زحماتی که در طول یک دهه گذشته کشیده شده بر باد می‌رود و همه تحریم‌های بین‌المللی دوباره علیه ایران فعال می‌شود. در این صورت کشورهایی مانند چین و روسیه و کشورهای منطقه نیز ملزم به رعایت تحریم‌های ایران شده و شرایط برای کشور بسیار سخت خواهد شد.

> در روزهای گذشته پیام‌هایی بین ایران و آمریکا رد و بدل شده است که به نظر می‌رسد مسیر مذاکره غیرمستقیم در دسترس قرار گرفته و به احتمال زیاد شرایط برای مذاکره مستقیم نیز در آینده فراهم خواهد شد

به نظر شما ایران کدام مسیر را انتخاب خواهد کرد؟

عقل سلیم حکم می‌کند که ایران مسیر اول را انتخاب کند. در ابتدای سال ۱۴۰۴ کشور با بحران‌های جدی در زمینه‌های مختلف مواجه شده است. این در حالی است که خشکسالی گسترده‌ای نیز در کشور آغاز شده و به همین دلیل چالش آب یکی از چالش‌های جدی امسال خواهد بود. دولت آقای پزشکیان و به صورت کلی مجموعه حاکمیت کشور باید تصمیمات جدی برای حل مشکلات کشور بگیرند. اگر برای گرفتن تصمیمات جدی لازم باشد در برخی عملکردها و سیاست‌ها تجدید نظر شود، هم می‌توان این کار را انجام داد. وضعیت امروز نشان می‌دهد که برخی سیاست‌ها در زمینه مسائل خارجی، نتوانسته چنانکه انتظار می‌رفت، مشکلات کشور را حل کند و می‌توان گفت در مواردی شاهد افزایش هزینه‌ها و تنش‌ها هم بوده‌ایم. از سوی دیگر ظرفیت‌هایی که در کشور وجود دارد می‌تواند به کمک بیاید و کشور را در مسیر تغییر و توسعه قرار دهد. برای این کار لازم است همه امکانات کشور در راستای تأمین منافع ملی و مردم باشد. کسی را نمی‌توان پیدا کرد که معتقد باشد ملت ایران در مقابل زیاده‌خواهی‌های آمریکا تسلیم شده و دست خود را بالا ببرد، اما اگر جهان در حال تغییر است، می‌توان با تغییرات جهانی هماهنگ شد و منافع ملی کشور را حفظ کرد. به بیان دیگر اگر مجموعه تصمیم‌گیران نظام به این دیدگاه برسند که لازم است در برخی سیاست‌ها بازنگری شود، این کار به معنای عبور سریع از مشکلات کشور خواهد بود. اگر همان سیاست‌های گذشته را دنبال و روی آن پافشاری کنیم، ممکن است به نتیجه مورد نظر نرسیم. در شرایط کنونی جمهوری اسلامی یک پرونده باز هسته‌ای دارد که به خصوص در سال جاری به نقطه بسیار حساس نزدیک می‌شود و اگر بتوان از افزایش تنش جلوگیری کرد، با هزینه کمتر می‌توان منافع ملی را تامین کرد. با توجه به شرایط کشور اگر مذاکرات غیرمستقیم به نتیجه نرسد، برای کاستن از شدت تنش‌ها، می‌توان مسیر دیگری را در پیش گرفت.

آیا شواهدی مبنی بر تمایل ایران به تعامل با آمریکا مشاهده می‌کنید؟

باید همه ظرفیت‌ها کارشناسی و دیپلماسی کشور در این زمینه به کار گرفته شود تا مذاکرات در سال جاری به نتیجه برسد. در شرایط کنونی از یک طرف آمریکا و متحدان آن غنی‌سازی ۶۰ درصد را تحمل نمی‌کنند و از سوی دیگر جمهوری اسلامی نیز در دهه‌های گذشته هزینه‌های زیادی برای برنامه هسته‌ای خود داده و به همین دلیل نمی‌تواند به راحتی از آن چشم‌پوشی کند. در این بین راه حل مذاکره و توافق وجود دارد که طرفین باید به این سمت حرکت کنند. در روزهای گذشته پیام‌هایی بین ایران و آمریکا رد و بدل شده است که به نظر می‌رسد مسیر مذاکره غیرمستقیم در دسترس قرار گرفته و به احتمال زیاد شرایط برای مذاکره مستقیم نیز در آینده فراهم خواهد شد. هدف اصلی نیز باید ناکامی اسرائیل در جنگ افروزی باشد. اینکه سایه جنگ هر روز بازار ارز و طلا را متلاطم و برای بخش‌های دیگر نیز نگرانی ایجاد کند، قابل قبول نیست. من معتقدم ۵۰ روز آینده برای کشور تعیین کننده است و امیدواریم مسئولان کشور به شکلی در این مدت تصمیم‌گیری کنند که فرصت‌ها از بین نرود و سایه جنگ از سر کشور برداشته شود. همه ما دوران جنگ را به یاد داریم و امروز که بیش از ۳۰ سال از آن زمان می‌گذرد، همچنان آثار آن در زمینه‌های مختلف در کشور قابل مشاهده است. به همین دلیل من معتقدم باید جنگ به خط قرمز مسئولان جمهوری اسلامی تبدیل شود. در زمینه داخلی نیز باید در برخوردهایی که با مردم در زمینه فرهنگی و مسائل دیگر صورت گرفته تجدید نظر صورت بگیرد. این وضعیت در سیاست‌های اقتصادی نیز وجود داشته است و در این زمینه نیز باید تجدید نظر جدی صورت بگیرد.

> دولت و به طور کلی مجموعه حاکمیت باید تصمیمات جدی برای حل مشکلات کشور بگیرند. اگر برای گرفتن تصمیمات جدی لازم باشد در برخی عملکردها و سیاست‌ها تجدید نظر شود، می‌توان این کار را انجام داد

> آقای پزشکیان در رقابت‌های انتخاباتی به مردم قول‌های زیادی نداد اما در بین همان چند قول معدود، تعامل با دنیا و مذاکره برای لغو تحریم‌ها قرار داشت که از اهمیت بسیار برخوردار است

عباس سلیمی نمین:

اگر در جنگ اقتصادی هستیم، شرایط مسئولان هم باید مطابق با این شرایط باشد

یک فعال سیاسی اصولگرا، درباره برکناری شهرام دبیری از معاونت پارلمانی رئیس جمهوری گفت: در این زمینه با دو موضوع مواجه هستیم. احساس شرایط عادی از سوی یک مقام عالی‌رتبه با وضعیت کنونی سازگاری ندارد. خبر آنلاین نوشت؛ عباس سلیمی نمین گفت: در شرایط کنونی، جامعه انتظار دارد که مسئولان عالی رتبه تمام وقت خودشان را برای حل و فصل مشکلات مغرم معطوف بدارند و این نوع سفرهای پرخرج و مغایر با وضعیت کنونی آحاد جامعه مورد پذیرش افکار عمومی نیست. وی با اشاره به تکذیبه سفر دبیری به قطب جنوب ادامه داد: آنچه که در این زمینه، مهم‌تر و حائز اهمیت است، خلاف واقع گفتن است. جامعه باید به مسئولین عالی رتبه خودش، اعتماد کند. خلاف واقع گفتن، این اعتماد را از بین می‌برد و در شرایط کنونی به این اعتماد برای سرمایه اجتماعی به شدت نیازمند هستیم. جامعه برای عبور از شرایط سخت، باید بتواند به دست اندرکاران اجرایی کشور اعتماد کند. همچنین زمانی که سخنی خلاف واقع گفته می‌شود، به مراتب گناهی بالاتر از رفتن به سفر است. این چهره سیاسی اصولگرا با بیان اینکه به هیچ وجه پذیرفته نیست که مسئولان عالی رتبه کشور، به مقامات بالاتر و ملت خلاف واقع بگویند، تصریح کرد: آنچه که صورت گرفت، کم‌ترین کاری است که ریاست محترم جمهور در این زمینه، توانست عمل کند. قطعا واکنش ریاست محترم جمهور قابل تقدیر است. اگر ما این آمادگی را در مسئولان ایجاد کنیم که تلاش و تحرک بیشتر داشته باشند، جامعه مواجهه راحت‌تری با مشکلات خواهد داشت و احساس می‌کند که مسئولان همه توان را برای حل مشکلات به کار می‌گیرند. وی افزود: اگر جامعه احساس کند که مسئولان در یک فضای دیگری سیر می‌کنند، تحمل مشکلات سخت‌تر می‌شود. اگر قبول داریم که درگیر یک جنگ اقتصادی جدی هستیم، باید شرایط مسئولان هم منطبق با این شرایط باشد. اقدام آقای پزشکیان را اقدام بسیار شایسته و قابل تقدیری در این زمینه می‌دانم. خودشان قبل از ایجاد یک مطالبه در جامعه، برخورد متناسبی را صورت دادند.

تلنگر

تمایل ایران به تعامل با کشورهای همسایه

مسعود پزشکیان، رئیس جمهور ایران طی سلسله تماس‌های تلفنی با سران کشورهای حوزه خلیج فارس، آمادگی خود را برای تقویت همکاری‌ها با همسایگان و کاهش تنش‌های منطقه‌ای تایید و بر اهمیت گفت‌وگو برای دستیابی به ثبات در منطقه تاکید کرد. الجزیره مدعی شد؛ این تحرکات در برهه حساسی صورت می‌گیرد چراکه ایران علاوه بر تنش‌های مستمر در منطقه از جمله تجاوز به غزه، یمن، لبنان و سوریه، با فشار فزاینده آمریکا مواجه است، شرایطی که این ابتکارات را به فرصتی برای اصلاح روابط تهران و کشورهای حوزه خلیج فارس تبدیل کرده است. پزشکیان در تماس با محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی، تاکید کرد که ایران «هیچ وقت به دنبال جنگ یا درگیری نبوده است» و «در دکترین امنیتی و دفاعی ما جایی برای استفاده غیر صلح آمیز از انرژی هسته‌ای وجود ندارد.» ایران همچنین «آماده تعامل و مذاکره برای حل برخی تنش‌ها با کشورهای همسایه بر اساس منافع و احترام متقابل است.»

همکاری با همسایگان

پزشکیان همچنین در گفت‌وگو با شیخ مشعل الاحمد امیر کویت بر آمادگی خود برای همکاری برای گسترش روابط در زمینه‌های مختلف با کویت و سایر کشورهای همسایه برای تعمیق و تقویت روابط برادری و همسایگی تاکید کرد. امیر کویت نیز با قدردانی از تمایلات «سازنده و مثبت» ایران، تلاش‌های این کشور برای تعمیق روابط با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس را تحسین و تاکید کرد که «کویت از حل و فصل اختلافات از طریق گفت‌وگو و بدون زور حمایت و استقبال می‌کند.» همین مضمون در تماس پزشکیان با شیخ محمد بن زاید آل نهیان رئیس دولت امارات نیز تکرار شد و پزشکیان بر تلاش ایران برای تقویت بیشتر روابط خود با کشورهای اسلامی و همسایگان تاکید کرد و بر تمایل خود برای سفر به امارات و گشودن کانال‌های گفت‌وگو درباره راه‌های همکاری بین دو کشور تاکید کرد. شیخ آل نهیان نیز به نوبه خود بر «اهمیت تقویت پل‌های ارتباطی بین دو کشور مطابق با منافع مشترک و آینده‌ای روشن برای منطقه» تاکید کرد. پزشکیان همچنین در جریان تماس خود با حمد بن عیسی آل خلیفه، پادشاه بحرین، اشتیاق ایران را برای «توسعه بیشتر روابط با بحرین» و «اهمیت زیادی برای تقویت و گسترش روابط با همسایگان خود» اعلام کرد. پادشاه بحری «توسعه بیشتر این روابط» تاکید کرد. این تماس‌ها نشان دهنده تمایل ایران برای گشایش در برابر همسایگان خود در حوزه خلیج فارس و کاهش تنش‌های منطقه‌ای در شرایطی است که منطقه شاهد چالش‌های پیچیده‌ای است که نیازمند همکاری و گفت‌وگوی بیشتر است. بر همین اساس، تحلیلگران بر این باورند که در صورت رعایت مجموعه‌ای از اصول اساسی و فعال شدن مسیرهای همکاری مشترک، فرصت واقعی برای گشودن صفحه و روابط جدید میان ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس وجود دارد.

ارکان همگرایی

محمدبیات، تحلیلگر مسائل منطقه می‌گوید یکی از مهم‌ترین عوامل گشودن صفحه جدیدی از گفت‌وگوهای سازنده بین ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس، «بازگشت به اصول مندرج در منشور سازمان ملل متحد و تفاهماتی است که اخیراً منعقد شده است، تفاهماتی مانند توافق پکن بین ایران و عربستان.» وی گفته؛ ارکان اساسی هر نزدیکی واقعی و گشایش بین دو طرف در احترام به حاکمیت، عدم مداخله در امور داخلی و سازماندهی روابط بر اساس مساوات است. بیات تاکید کرد که صحنه منطقه‌ای خالی از پیچیدگی‌هایی نیست که ممکن است مانع این گفت‌وگو شود و «شاخص‌هایی وجود دارد که روابط را به سمت تنش سوق می‌دهد، مانند تلاش دولت کنونی آمریکا برای احیای سیاست «فشار حداکثری» که ممکن است ایران را به فصل هفتم بازگردانده و بر شانس گسترش روابط تأثیر منفی بگذارد. با این حال، وی افزود: «با این وجود، اراده منطقه‌ای برای کاهش تنش عامل مهمی است که می‌توانیم بر اساس آن روابط را گسترش دهیم.» بیات در خصوص زمینه‌های همکاری‌های موجود و احتمالی در آینده میان ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس تاکید کرد: «ایران در ازای سرمایه‌های کلان کشورهای حاشیه خلیج فارس، از ظرفیت‌های طبیعی و انسانی عظیمی برخوردار است» و در صورت رفع «نگرانی‌های امنیتی»، «دو طرف می‌توانند در زمینه‌های انرژی، معدن، صنعت، و صنعت، و حتی ایجاد نیروگاه‌های ارزان قیمت انرژی در خلیج فارس و بهره‌مندی از تأمین نیروی کار و انرژی ارزان شود که برای طرفین سودمند است.»

منافع مشترک

جواد حیران نیا؛ استاد روابط بین‌الملل در خصوص چشم‌انداز آینده این همکاری‌ها تاکید کرد که ایران به دنبال افزایش همکاری‌ها با کشورهای خلیج فارس از طریق مکانیسم‌های مشترکی است که امنیت منطقه‌ای را بهبود می‌بخشد و مناقشات باقی‌مانده را حل می‌کند و نشان می‌دهد که فرصت‌هایی برای توسعه همکاری‌ها در زمینه‌های مختلف از جمله امنیت دریایی، انرژی‌های تجدیدپذیر و مبادلات تجاری وجود دارد، مشروط بر اینکه این سیاست‌های متقابل مبتنی بر درک پایداری و حاکمیت بر اساس اصول متقابل بودن و حاکمیت این سیاست‌ها باشد.